

REFERAT Thy til Grøn Trepert d. 20-08-2025

Mødedato Onsdag d. 20. august 2025 kl. 08:00

Mødested Asylgade 22, Mødelokale 4

Mødedeltagere Niels Jørgen Pedersen (V), Mette Kjærulff (V), Ib Nord Nielsen , Leif Gravesen

Indholdsfortegnelse

Velkomst.....	3
Status.....	4
Drøftelse af potentielt signaturprojekt og arealanvendelsesinteresser.....	5
Virkemidler i omlægningsplanen.....	6
Restindsatsbehov - principper for udtagning af højjord.....	7
Eventuelt.....	9

Punkt 1: Velkomst

01.00.00-P20-5-25

Sagstema

Velkomst.

Beslutning

Der blev budt velkommen til mødet.

Punkt 2: Status

01.00.00-P20-5-25

Sagstema

Status.

Indtegning i MARS: Præsentation af kortet i Mars og status for arbejdet.

Kystvandråd: Status for arbejdet i Kystvandrådet.

Lodsejermøder: Status for planlægning af arbejdet med jagttemadag og skovtemadag. Desuden igangsæt analyse af potentialekort for minivådområder, med henblik på at afholde et fællesmøde for lodsejere der har arealer, hvor der er potentiale for etablering af minivådområder.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning

Status for arbejdet med omlægningsplanen blev fremlagt og fremvist i MARS.

Der blev orienteret om status for borgerinddragelse; Det Grønne Råd har workshop om omlægningsplanen senere sammen dag, planlægning af temadag om jagt er i gang, og skovtemadag udskydes til foråret 2026, og der ses på inddragelse af flere medarrangører. Der afholdes et temamøde om minivådområder i samarbejde med Fjordland og Morsø Kommune.

Orientering om Kystvandråd for Thisted Bredning og kort snak om de undersøgelsesprojekter, der er ved at blive igangsæt. De første undersøgelser af vandkvalitet forventes igangsæt i januar 2026.

Punkt 3: Drøftelse af potentielt signaturprojekt og arealanvendelsesinteresser

01.00.00-P20-5-25

Sagstema

De store indtegnede områder i oplandet til Thisted Bredning, som kan skabe sammenhæng mellem eksisterende natur, fjord og hav, og kan potentielt bringes videre til Lokal Grøn Trepert Limfjorden som input til et signaturprojekt.

Det foreløbige arbejde præsenteres og diskuteres.

Indstilling

Til drøftelse.

Beslutning

Der er enighed om, at der er potentiale for at arbejde videre for at skabe store sammenhængende naturområder, og opbakning til at afsøge mulighederne for et bredt samarbejde om et signaturprojekt.

Punkt 4: Virkemidler i omlægningsplanen

01.00.00-P20-5-25

Sagstema

Ved udtagning af omdriftsarealer på lavretentionsjord lægger arbejdsgruppen op til, at arealer med lavest retention udtages til skovrejsning eller øvrige projekter, med bemærkning til den endelig omlægningsplan om, at det bør undersøges, hvorvidt græsdyrkning kan tilføjes som et supplerende virkemiddel til de eksisterende virkemidler.

Græsprotein er protein udvundet af plantemateriale med henblik på anvendelse i dyrefoder og fødevarer til mennesker. Det udskilles i bioraffinaderi, og restproduktet kan anvendes i tekstilindustri, byggebranchen, biogasanlæg eller som gødning. Kvælstofudvaskningen fra kløvergræsmarker er betydeligt lavere end fra omdriftsarealer.

Indstilling

Drøftelse af emnet.

Beslutning

Drøftelse af emnet. Det er holdningen, at Kystvandrådets arbejde og resultaterne af undersøgelserne kan danne grundlag for, at der bliver kigget nærmere på de tilgængelige virkemidlers effektivitet, samt effekten af fx arealanvendelse til græs med henblik på produktion af græsprotein. Det er vigtigt, at der stadigvæk holdes fokus på emnet i Lokal Grøn Trepert Limfjorden.

Punkt 5: Restindsatsbehov - principper for udtagning af højjord

01.00.00-P20-5-25

Sagstema

Den endelige opgørelse over, hvor store arealer der skal udtages på højjord forventes at kunne fremlægges på mødet.

Det præsenteres, hvilke principper der pt. lægges til grund for udtagning af arealer på højjord.

Første udgave af omlægningsplanen er indtegnet på baggrund af input fra lodsejere, igangsatte og planlagte projekter og i ådalene. Dette er sket i overensstemmelse med principper for udtagning vedtaget i Lokal Grøn Trepert for Limfjorden. Restindsatsbehovet er nu opgjort, og der er stadig et resterende indsatsbehov for Thisted Bredning, som skal findes på højjorden. Målet om, at mindst 55 % af målopfyldelsen skal ske ved arealomlægning er dog nået. I de øvrige vandoplande ser det ud til, at omlægningsplanen kan indfri 100 % målopfyldelse.

Det mest omkostningseffektive er at udtage arealer med lavest retention. Det betyder også, at udpegningen fremadrettet bør ændres i takt med, at retentionskortet ændrer sig.

Som udgangspunkt udpeges skovrejsning på lavretentionsområderne med bedst synergipotential, da områderne er velegnede til formålet. En stor del af områderne er bynære eller ligger op til eksisterende skovområder, og der er derfor flere afledte synergier både rekreativt og for biodiversitet. På lavretentionsjord, hvor skovrejsning er uønsket, fx indenfor strandbeskyttelseslinjen, indtegnes arealerne som "øvrige", da der her er store biodiversitetssynergier at finde langs den kystnære natur og som sammenbinding mellem de små ådale.

Der er desuden kommet input fra DN-Thy, Thylands Lystfiskerforening og Danmarks Sportsfiskerforbund, bl.a. med forslag om at indtegne drikkevandsindvindingsoplande.

Der er igangsat potentialekortlægning for minivådområder.

Indstilling

Til drøftelse.

Beslutning

I den mere detaljerede gennemgang af potentielle kvælstofvådområdeprojekter er det blevet klart, at der for en stor del af områderne, i oplandet til Thisted Bredning, ikke foreligger så stort et kvælstofreduktionspotential, som oprindeligt antaget, grundet lokale naturgivne forhold som topografi, jordbundsforhold mv. Dette betyder, at for at få det mest retvisende billede af effekten af omlægningen indtegnes størstedelen af potentialeområderne som lavbundsprojekter (40 kg N/ha) og ikke vådområdeprojekter (90 kg N/ha), da det teknisk ikke vurderes muligt at udforme dem, så de har en effektivitet på 90 kg N/ha. Det vurderes, på baggrund af erfaringer med de igangværende projekter, at det samlede potential, for at reducere kvælstofudledning som følge af vådgøring, teoretisk kun er omkring de 40 kg N/ha, og ikke, som antaget tidligt i arbejdet med omlægningsplanen, 90 kg N/ha. Dette er vurderet ud fra en gennemsnitsbetragtning; men den mere præcise effektivitet af de enkelte projekter vil først vise sig, når den endelige forundersøgelse af de enkelte projekter foreligger.

Opgørelsen af den samlede effekt af den potentielle vådgøringsindsats, inklusive randarealer og potentialer for sammenbinding af natur, viser dog stadig et stort restbehov i oplandet til Thisted Bredning. Det er vigtigt i den sammenhæng at holde sig for øje, at trepartsaftalen skal sikre, at der fortsat er et stærkt og konkurrencedygtigt landbrug i Danmark, og at omlægningsplanen derfor udformes på et stærkt fagligt grundlag, så der ikke omlægges højproduktive landbrugsarealer på et for tyndt fagligt grundlag. Følges principperne for omlægning vedtaget af Lokal Grøn Trepert den 4. april 2025 om først og fremmest at omlægge efter retentionskortet, skeles der ikke til synergier. Hvis der omvendt skeles mere mod synergier; fx grundvand og natur mv., vil det være en betydelig del af oplandet til Thisted Bredning, der skal udtages, fordi omlægning ikke vil være så kvælstofeffektiv på arealer med høj retention. Der er enighed om, at det er mere vigtigt at opnå gode synergier i omlægningsplanen, end at nå 100 % i mål med kvælstofindsatsbehovet ved arealomlægning alene.

Vigtigheden af Kystvandrådets arbejde er dermed blevet endnu mere tydelig. Der bør kigges dybdegående ind i kvælstofeffektiviteten af de forskellige virkemidler, herunder hvilken indflydelse lokale, naturgivne forhold har på

effektberegningerne. Ligeledes bør der kigges grundigt ind i strømningsforholdene i Limfjorden med henblik på at få et stærkt faktagrundlag for effekten af kædeberegningerne.

I Thy til Grøn Trepert er der enighed om, at det er vigtigt at have fokus på omlægning af ådale og lavbundsarealer samt skabe store sammenhængende natur- og skovarealer og multifunktionelle synergier, men det bør afklares bl.a. i Kystvandrådet, om de beregninger og datagrundlag, der har en afgørende rolle i det lokale arbejde med omlægningsplanen i kommunerne, er korrekte, især når det kommer til omlægning af arealer på højjord.

Punkt 6: Eventuelt

01.00.00-P20-5-25

Sagstema

Eventuelt.

Fastsættelse af mødedato for næste styregruppemøde:

Forslag til emner for næste møde.

Beslutning

Næste møde fastsættes til den 8. september 2025, hvor der følges op på mødet i Lokal Grøn Trepert Limfjorden.